

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ЇЇ НАВЧАННЯ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою факультету
управління, адміністрування та
інформаційної діяльності

Протокол № 10 від 20.12.23р.

Голова Мізюк В.А.
(прізвище, ініціали)

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Історія, українознавство та методики їх навчання
(назва атестаційного екзамену)

освітній ступінь магістр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 014 Середня освіта

Предметна спеціальність 014.03 Історія
(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))

освітня програма Середня освіта: історія. Українознавство
(назва освітньої програми)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

 Н.О. Гончарова
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою історії та методики її
навчання

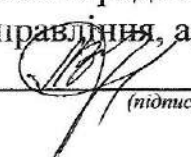
протокол № 2 від 04.09.23

Завідувач кафедри

 Н.О. Гончарова
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету
управління, адміністрування та інформаційної діяльності

 Л.В. Драгієва
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Гончарова Н. О., к. іст. н., доцент кафедри
історії та методики її навчання

Рецензенти програми:

Циганенко Л.Ф., д. іст. н., професор кафедри
історії та методики її навчання

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамєну є визначення ступеню готовності фахівця-історика до викладання історії у закладах середньої та професійно-технічної освіти, різнопланової фахової діяльності або подальшого навчання.

Завданнями атестаційного екзамєну є визначення рівня здобутих теоретичних і практичних знань та вмінь, навичок міждисциплінарного історичного дослідження, здатності будувати свою діяльність на основі креативного та творчого підходу, вирішувати завдання інноваційного та дослідницького характеру в галузі історії, українознавства та методик їх навчання у закладах середньої та професійно-технічної освіти, забезпечувати зв'язок між історичною наукою і суспільною свідомістю у науковій та педагогічній діяльності.

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

2.1. *Етапи проведення: один етап проведення*

2.2. *Форма проведення: усна*

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. *Структура екзаменаційного завдання*

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Блок 1. Завдання для перевірки фахових компетентностей зі спеціальності		
Завдання №1 Теоретичне питання	ЗК 1. Здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації ЗК 3. Здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації ЗК 5. Здатність налагоджувати міжособистісні стосунки, виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням	ПРН 1. Запам'ятовувати або відтворювати глибокі знання в галузі історії з позначенням новацій останнього часу ПРН 2. Знати специфіку розвитку історичного пізнання в конкретні історіографічні періоди, в тому числі й на сучасному етапі ПРН 3. Знати загальні положення системи нормативно-правового регулювання вищої освіти в Україні, методологічні основи організації навчального процесу та психолого-педагогічної діагностики розвитку різних

	<p>інтересів групи (колективу) ФК 1. Здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію ФК 3. Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості ФК 4. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації ФК 5. Здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки ФК 6. Здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності ФК 7. Здатність застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах середньої та вищої освіти ФК 9. Здатність застосовувати поглиблені знання з українознавства та використовувати інноваційні методики навчання українознавства в педагогічній діяльності</p>	<p>категорій студентів, форми і методи викладання історії у вищій школі ПРН 4. Знати сучасні тенденції розвитку національної школи, завдання профільного навчання учнів, методики профільного навчання з історії в старшій школі ПРН 5. Розуміти та інтерпретувати основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки ПРН 15. Використовувати знання з історії та суміжних дисциплін при викладанні курсів з українознавства в середніх та вищих закладах освіти, застосовувати новітні форми і методи навчання українознавства ПРН 19. Виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід'ємної складової історії України, співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей</p>
<p>Завдання №2 Практичне завдання. Аналіз історичного джерела</p>	<p>ЗК 1. Здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації. ФК 1. Здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти</p>	<p>ПРН 8. Пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні</p>

	<p>та узагальнювати цю інформацію. ФК 4. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації.</p>	<p>періоди. ПРН 9. Аналізувати взаємозв'язки між позицією професійного історика та пануючими у суспільстві поглядами на минуле. ПРН 11. Визначати інформаційний потенціал конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми. ПРН 24. Переглядати результати власної праці та визнавати власну відповідальність за свої вчинки.</p>
<p>Завдання №3 Методичне завдання</p>	<p>Інтегральна. Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти й історії, методики викладання історії в закладах середньої та вищої освіти, в процесі різнопланової фахової діяльності або у процесі навчання, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики. ЗК 3. Здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість. ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 5. Здатність налагоджувати міжособистісні стосунки, виробляти власну стратегію і тактику соціальної поведінки, професійної діяльності з урахуванням інтересів групи (колективу). ФК 3. Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості.</p>	<p>ПРН 3. Знати загальні положення системи нормативно-правового регулювання вищої освіти в Україні, методологічні основи організації навчального процесу та психолого-педагогічної діагностики розвитку різних категорій студентів, форми і методи викладання історії у вищій школі. ПРН 4. Знати сучасні тенденції розвитку національної школи, завдання профільного навчання учнів, методики профільного навчання з історії в старшій школі. ПРН 7. Розуміти та визначати шляхи розв'язання педагогічних, навчально-виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів і студентів. ПРН 12. Розробляти навчально-методичну документацію з історії, моделювати навчально-виховний процес, прогнозувати процес засвоєння студентами програмного матеріалу та</p>

	<p>ФК 6. Здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності.</p> <p>ФК 7. Здатність застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах середньої та вищої освіти.</p> <p>ФК 8. Здатність застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах.</p>	<p>можливі труднощі у процесі роботи.</p> <p>ПРН 13. Творчо вирішувати педагогічні й методичні завдання в процесі навчання і виховання учнів і студентів, обирати оптимальний варіант педагогічного рішення та використовувати різноманітні форми і методи навчання, прогресивні методи керівництва навчальною, виховною та іншими видами діяльності.</p> <p>ПРН 14. Застосовувати нові ідеї, пропозиції, освітні практики з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.</p> <p>ПРН 22. Відповідати сучасним вимогам до організації навчального процесу, поширювати кращий досвід професійної діяльності.</p> <p>ПРН 23. Виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов'язків.</p> <p>ПРН 24. Переглядати результати власної праці та визнавати власну відповідальність за свої вчинки.</p>
--	---	--

Блок 2. Завдання для перевірки фахових компетентностей зі спеціалізації

<p>Завдання №1 Презентація спеціалізації</p>	<p>ЗК 1. Інтегральна. Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі освіти й історії, методики викладання історії в закладах середньої та вищої освіти, в процесі різнопланової фахової діяльності або у процесі навчання, що передбачає</p>	<p>ПРН 7. Розуміти та визначати шляхи розв'язання педагогічних, навчально-виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів і студентів.</p> <p>ПРН 13. Творчо вирішувати</p>
--	---	---

	<p>глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.</p> <p>ЗК 2. Здатність планувати й організовувати дослідження за прикладною тематикою (окремих практичних питань), узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог.</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість.</p> <p>ФК 3. Здатність проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості.</p> <p>ФК 6. Здатність використовувати основи теорії і методології освіти у професійній діяльності.</p> <p>ФК 7. Здатність застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах середньої та вищої освіти.</p> <p>ФК 9. Здатність застосовувати поглиблені знання з українознавства та використовувати інноваційні методики навчання українознавства в педагогічній діяльності.</p>	<p>педагогічні й методичні завдання в процесі навчання і виховання учнів і студентів, обирати оптимальний варіант педагогічного рішення та використовувати різноманітні форми і методи навчання, прогресивні методи керівництва навчальною, виховною та іншими видами діяльності.</p> <p>ПРН 14. Застосовувати нові ідеї, пропозиції, освітні практики з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.</p> <p>ПРН 15. Використовувати знання з історії та суміжних дисциплін при викладанні курсів з українознавства в середніх та вищих закладах освіти, застосовувати новітні форми і методи навчання українознавства.</p> <p>ПРН 19. Виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід’ємної складової історії України, співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей.</p> <p>ПРН 22. Відповідати сучасним вимогам до організації навчального процесу, поширювати кращий досвід професійної діяльності.</p>
--	--	--

3.2. Зміст екзаменаційних завдань

Блок 1. Завдання для перевірки фахових компетентностей зі спеціальності

Завдання № 1

Теоретичне питання, яке є складовою частиною однієї з макротем з дисциплін «Регіональна історія України» та «Методика навчання історії в профільній школі», винесених на підсумкову атестацію.

Макротема 1: Актуальні аспекти профільного навчання історії.

Макротема 2: Теоретико-методологічні засади проектування структури змісту профільної історичної освіти.

Макротема 3: Зміст та форми реалізації допрофільної підготовки.

Макротема 4: Засади і зміст профілізації сучасної української школи.

Макротема 5: Інноваційні технології в системі профільного навчання історії.

Макротема 6: Специфіка застосування педагогічної діагностики в профільному навчанні історії.

Макротема 7: Предметне поле історичної регіоналістики.

Макротема 8: Регіоналізм: проблема концептуалізації.

Макротема 9: Регіональна сегментація як історична спадщина.

Макротема 10: Класичні теорії регіоналізму.

Макротема 11: Соціополітичні розмежування в теорії регіоналістики.

Макротема 12: Особливості вивчення регіону з позиції суспільних наук.

Завдання №2. Аналіз історичного джерела

Завдання №3. Методичне завдання

- Скласти план-конспект стандартного уроку
- Скласти план-конспект нестандартного уроку
- Скласти план-конспект позакласного заходу

Блок 2. Завдання для перевірки фахових компетентностей зі спеціалізації

Завдання №1. Тема презентація зі спеціалізації

Тема 1: Рослинний і тваринний світ у народній уяві.

Тема 2: Скарби бабусиної скрині.

Тема 3: Традиційне вбрання українців.

Тема 4: Народні вірування, демонологія.

Тема 5: Система народних знань і уявлень.

Тема 6: Промисли і ремесла українців.

Тема 7: Народна кулінарія українців.

Тема 8: Народна музична культура.

Тема 9: Народні дитячі ігри та забави.

Тема 10: Духовні цінності та релігійні вірування українців.

Тема 11: Український народний гумор.

Тема 12: Українські обереги і символи.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка виставляється за традиційною шкалою та 100-бальною.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в оцінки за національною шкалою та шкалою ЄКТС

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	екзамен
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно
1-25	

Підсумкова оцінка визначається як середньоарифметичне усіх оцінок (середньозважений бал) студента, які він отримав за кожне з завдань екзаменаційного білета. Цей бал переводиться за 100-бальною шкалою.

Таблиця переведення середньозваженого балу у 100-бальну

100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

Перше теоретичне питання (мікротема) оцінюється за наступними критеріями:

5 відмінно	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання, використовуючи при цьому наукову літературу, самостійно відібрану, вільно послуговується науковою термінологією, володіє хронологічним та порівняльно-історичними методами аналізу, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 добре	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичного питання, використовуючи при цьому наукову літературу, самостійно відібрану, послуговується науковою термінологією, однак окремі питання висвітлені поверхово, без достатньої аргументації, допускає при цьому певні неістотні неточності та незначні помилки.
3 задовільно	Здобувач відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, використовуючи при цьому наукову літературу, самостійно відібрану, однак питання висвітлює поверхово, без глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки.
2 незадовільно	Здобувач не в змозі викласти зміст більшості питань з обраної теми, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки.

У другому завданні здобувач вищої освіти має проаналізувати історичне джерело, застосувавши схему (алгоритм) аналізу джерела. При визначенні оцінки враховуються такі критерії:

5 відмінно	Магістрант дає повний і розгорнутий аналіз історичного джерела. Його відповіді свідчать про розуміння змісту на рівні аналізу закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних із них.
4 добре	Здобувач демонструє розуміння історичного джерела на рівні аналізу властивостей. Помітне прагнення студента логічно розмірковувати при відповіді на запитання за змістом джерела.
3 задовільно	Магістрант поверхово володіє умінням міркувати, його відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту історичного джерела. У відповідях на запитання за змістом джерела допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру.
2 незадовільно	Здобувач не усвідомлює змісту історичного джерела, тому його відповіді не мають безпосереднього відношення до аналізу. Наявна повна відсутність уміння міркувати. Відповіді на запитання за змістом джерела носять фрагментарний характер, засвідчують відтворення знань на рівні запам'ятовування.

Третє завдання потребує від здобувача вищої освіти підтвердження рівня сформованості методичних умінь і навичок, котрий визначається за даними критеріями:

5	Здобувач у повному обсязі опанував програмовий матеріал; має глибокі й міцні знання з методики навчання історії в ЗЗСО, здатний презентувати
----------	--

відмінно	власну інтерпретацію навчального заняття. Студент упевнено оперує набутими знаннями і застосовує їх для розв'язання практичного завдання; характеризує застосовувані методи і прийоми; аргументує використання наочності на занятті; може визначити проблему діагностики і оцінки рівня компетентностей учнів. Студент вільно висловлює власні судження, переконливо їх доводить, демонструє самостійну, впевнену, творчу діяльність.
4 добре	Здобувач загалом послідовно і логічно, самостійно презентує навчальне заняття, виявляє розуміння його сутності. Дає загальну характеристику заняття, виокремлює способи перевірки компетентностей учнів; встановлює послідовність і тривалість всіх етапів заняття. Студент вільно узагальнює окремі методичні компоненти і формулює нескладні висновки, може дати порівняльну характеристику видів самостійної роботи учнів; зробити аналіз задіяних інтерактивних методів навчання історії.
3 задовільно	Здобувач може репродуктивно відтворити хід навчального заняття, назвати одну-дві форми організації освітнього процесу. Студент може відтворити основний зміст навчальної теми за структурою заняття; відповідаючи на запитання екзаменатора, визначити окремі структурні компоненти уроку та один з етапів заняття за заданою темою. Магістрант загалом самостійно може дати стисло характеристику сучасній класифікації навчальних занять, встановити послідовність їхніх структурних компонентів; стисло охарактеризувати нестандартні типи уроків з історії.
2 незадовільно	Здобувач має загальне уявлення про методику навчання історії в ЗЗСО; може назвати кілька типів уроків з історії. Студент може кількома простими реченнями розповісти про план навчального заняття, описати підготовку вчителя до заняття, визначити послідовність етапів навчального заняття (на рівні «пізніше-раніше»). Здобувач неспроможний відповісти на додаткові запитання.

Четверте завдання представляє собою демонстрацію презентації відповідно до спеціалізації магістранта. Основними критеріями оцінювання презентації є:

5 відмінно	Здобувач у повному обсязі опанував програмовий матеріал і може його подати в стислому концентрованому вигляді за допомогою мультимедійних засобів. У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених завдань. Під час аналізу-інтерпретації студент робить самостійні висновки, висловлює власне ставлення до проблеми, демонструє творчий підхід, самостійність та оригінальність, красномовство. Інформаційне наповнення презентації має внутрішню єдність і логічність у висвітленні ходу і результатів дослідження. Текст презентації максимально стислий та лаконічний. Представлена графіка пов'язана з текстом презентації та є виправданою її змістом. У презентації відсутні лексичні/граматичні/синтаксичні помилки.
4 добре	Здобувач загалом засвоїв навчальний матеріал і може його подати за допомогою мультимедійних засобів. У презентації відображено розуміння та усвідомлення матеріалу. Під час аналізу-інтерпретації магістрант робить самостійні висновки, висловлює власне ставлення до проблеми, демонструє творчий підхід та самостійність. Інформація у презентації загалом відповідає темі та розкриває зміст порушеної проблеми. Презентація структурована, однак послідовність

	деяких слайдів нелогічна. Представлена графіка пов'язана з текстом презентації, однак використовується у надлишковій кількості. Поодинокі лексичні/граматичні/синтаксичні помилки презентації не впливають на розуміння її аудиторією.
3 задовільно	Здобувач поверхово засвоїв навчальний матеріал. Презентація представляє інформацію, структуровану в формі опорного конспекту. Часткове використання графіки, яка рідко пов'язана з текстом презентації. Зміст зрозумілий, але кількість лексичних/граматичних/синтаксичних помилок відволікає аудиторію від презентації. Недостатня або надлишкова кількість слайдів.
2 незадовільно	Здобувач має загальне уявлення про презентацію навчального матеріалу. Презентація не містить відповідної інформації, визначеної темою. Наявні значні фактичні помилки. Презентація неструктурована, послідовність невизначена. Використання зайвої графіки або її повна відсутність. Кількість лексичних/граматичних/синтаксичних помилок робить презентацію незрозумілою. Недостатня або надлишкова кількість слайдів.

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Мультимедійне обладнання: проектор, інтерактивна дошка.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Актуальні проблеми теорії та методики навчання історії: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 10 травня 2023 р. Запоріжжя: Запорізький національний університет. 2023.
2. Борисенко В. Українська етнологія. Навчальний посібник, Київ. 2007.
3. Верменич Я.В. Адміністративно-територіальний устрій України: еволюція, сучасний стан, проблеми реформування. У 2-х ч. Київ. 2009.
4. Верменич Я. Глобалізація vs локалізація: діалектика взаємодії у сучасному світі. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2021. Вип. 30. С. 207–224.
5. Верменич Я. Дихотомія «Центр-Периферія» в системі просторових структур глобалізованого світу. *Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки*. 2022. Вип. 31. С. 183–201.
6. Верменич Я. В. Історична регіоналістика: навчальний посібник / Відп. ред. В.А. Смолій. Київ. 2014.
7. Верменич Я.В. Регіональна інтеграція в умовах глобалізації: теорії та сучасні реалії / Відп. ред. В.А. Смолій. Київ. 2018.
8. Верменич Я.В. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. Київ. 2003.
9. Верменич Я. В. Феномен пограниччя: Крим і Донбас в долі України / Відп. ред. В.А. Смолій. Київ. 2018.
10. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації. Луцьк. 2001.
11. Гогохія Н.Т., Климов А.О. Українська етнографія: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей «Історія», «Соціологія», «Соціальна робота» педагогічних університетів (денна форма навчання). Луганськ. 2006.
12. Головченко О. М. Формування механізмів стабільного розвитку регіону: монографія. Одеса. 2009.
13. Гончарова Н.О. Методика викладання історії у вищій школі: Навчальний посібник. Харків-Ізмаїл. 2009.

14. Гончарук В.А. Методика навчання українського народознавства в школі. Умань. 2008.
15. Гузик М.П. Профільне навчання: як організувати, не зруйнувавши школу: у 2 ч. Київ. 2005.
16. Гура О.І. Педагогіка вищої освіти: Вступ до спеціальності: Підручник. Київ. 2005.
17. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети. Київ. 2006.
18. Зварич І.Т. Етнополітика в Україні: регіональний контекст. Київ. 2009.
19. Ілюстрована енциклопедія українського народу. Звичаї. Свята. Традиції. Харків. 2012.
20. Касян Л.Г., Семенюченко О.В. Українознавство у навчально-виховному процесі. Основи методики викладання. Науково-методичний посібник. Київ. 2008.
21. Кизенко В.І. Варіативний компонент змісту освіти в старшій школі: посібник для вчителів, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, працівників органів освіти, аспірантів і студентів. Київ. 2007.
22. Ковальова Н.О., Новикова Ю.М. Навчальний посібник з українознавства. Макіївка. 2005.
23. Козлов А.В., Ковпик С.І. Методика викладання українознавства в школі: навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ. 2010.
24. Кононенко П., Козлов А., Ковпик С. Українознавство в старшій школі: Навчально-методичний посібник для вчителів. Київ. 2007.
25. Кононенко П.П. Українознавство: Підручник для вищих навчальних закладів. Київ. 2005.
26. Кочубей А.В. Народознавство для студентів інженерних спеціальностей ВНЗ: Навчально-методичний посібник. Рівне. 2009.
27. Литвин В.М., Верменич Я.В. Геополітична регіоналізація просторового розвитку України: методологічні стратегії. *Вісник НАН України*. 2022. Вип. 5. С. 63–76.
28. Лозко Г.С. Українське народознавство. Київ. 2004.
29. Мадзігон В.М. Продуктивна педагогіка. Монографія. Київ. 2004.
30. Методичні матеріали Міжнародного конкурсу для вчителів загальноосвітніх навчальних закладів «Українознавчі пріоритети навчально-виховного процесу»: збірник конспектів уроків / Упоряд. О. Газізова, А. Кононенко, С. Бойко, Л. Науменко. Київ. 2021.
31. Нагорна Л.П. Регіональна ідентичність: український контекст. Київ. 2008.
32. Пістун М.Д., Мезенцев К.В., Тьорло В.О. Регіональна політика в Україні: суспільно-географічний аспект: монографія. Київ. 2004.
33. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: методичний посібник. Київ. 2002.
34. Практика впровадження профільності: навчально-методичний посібник / Ю.С. Меженко, Т.Б. Чинкіна. Київ. 2005.
35. Програма курсу за вибором. Українознавство. 5-11 кл. / Кер. авт.. кол. П.П. Кононенко. Київ. 2014.
36. Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі: Наказ МОН України № 854 від 11.09.2009 р. URL: <http://www.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/>
37. Профільне навчання: теорія і практика / За ред. Л.А. Липової. Київ. 2007.
38. Регіональна політика Європейського Союзу: підручник / За ред. В. Чужикова. Київ. 2016.
39. Регіональний портрет України / За заг. ред. Ю. Тищенко. Київ. 2003.
40. Регіонознавство: підручник / В.В. Копійка, В.П. Крижанівський, М.С. Дорошко та ін. Київ. 2014.
41. Самодрін А.П. Профільне навчання в середній школі. Кременчук. 2004.

42. Сивачук Н.П. Методика викладання народознавства. Фольклорна практика: Навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. Київ. 2009.
43. Старша профільна школа: кроки до становлення. Методичні рекомендації / А. Сеїтосманов, О. Фасоля, В. Мархлевські. Київ. 2019.
44. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Яворська В.В. Регіоналістика: географічні основи регіонального розвитку і регіональної політики. Навчальний посібник. Херсон. 2015.
45. Україна у регіональному вимірі: проблеми та перспективи. Україна у регіональному вимірі: проблеми та перспективи / В. Гайдук, Т. Кучеренко, М. Михальченко. Донецьк. 2002.
46. Українознавство в освітньому просторі сучасної школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Н.П. Сивачук, В.А. Гончарук, Л.І. Йовенко, І.Г. Терешко та ін. Умань. 2011.
47. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник. Київ. 2006.
48. Чернілевський Д.В. Педагогіка та психологія вищої школи: Навчальний посібник. Вінниця. 2006.
49. Юда Л.А. Педагогічна практика з українознавства: Навчально-методичний посібник. Чернігів. 2011.